

lékeznek meg mindazokról, akik fáradságos munkájának köszönhető mindaz, ami itt végbement.

Köszönet jár érte ennek a lelkes szakgárdának, akik bizony elég mostoha körülmények között gigászi feladatokat oldottak meg, olyan feladatokat, amiért a kellő elismerést majd csak a fiainktól kapták meg.

Köszönet illeti meg azt a sok szorgos munkáskezet, amivel ezek a feladatok végrehajthatók voltak és aminek során egy új szakma, a Kiskunság erdeimunkás gárdája kovácsolódott egybe. Munkájukra a jövőben már támaszkodhatunk, de sokat kell törődnünk még életszínvonaluk növelésével. Az utóbbi két évben fizikai dolgozóink keresetét 20⁰/₀-kal emeltük és ezzel a havi átlagkereset elérte az 1721 Ft-ot, ehhez jön még évenként 9—10⁰/₀ nyereségrészesedés.

Ezzel elértük a környező állami gazdaságok szintjét, a jövőben viszont ennek finomítása további komoly feladat. És végül, de nem utolsósorban kell kiemelni azt a segítséget, amelyet a tudomány az ERTI-n keresztül feladataink végrehajtásához nyújtott.

Remélem, hogy az elkövetkezendő 25 év ha nem is hoz ilyen ugrásszerű fejlődést, de megteremti tájunkon is a fejlett erdőgazdálkodást, hogy életet és szépséget vigyen ebbe a sokhelyütt még vad és kietlen homoki tájba és a fejlett gyümölcs- és szőlőkultúrák mellett szerves részévé váljék a homokterületek hasznosításának.

Gazdaságunk 25 éve

ADAMKÓ JÓZSEF

Hazánk felszabadulása után — 1945-ben — állami tulajdonba kerültek a mai gazdaságunk területét képező hercegi, örgrófi, káptalani, érseki erdőbirtokok, és 90 000 ha erdőterülettel augusztus 1-én megalakult az Egri Magyar Állami Erdőgazgatóság. Az igazgatóságot később Nemzeti Vállalat, Erdőgazdasági Egyesülés, majd 1953-ban a táj-jellegnek megfelelően három, illetve 1957-ben két Állami Erdőgazdaság váltotta fel és különvált az elsődleges fafeldolgozás, ipari jellegű vállalat formájában.

A szervezeti változások minden esetben egy-egy fejlődési időszakot zártak le, de mindig azonos célt szolgáltak. Ebben az időben az erdőgazdálkodás fő feladata volt felszámolni a felszabadulás előtti rablógazdálkodás maradványait, létrehozni a korszerű nagyüzemi szocialista erdőgazdálkodás szervezeti és anyagi feltételeit azért, hogy minél előbb több, minőségileg jobb fa és fatermék kerüljön gazdaságosan a népgazdaság állandóan növekvő igényeinek kielégítésére. A gazdaságok feladatukat lényegében teljesítették.

A Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság 1970. január 1-én alakult meg a Nyugatbükki, a Mátrai Állami Erdőgazdaság, az Északfűrészek felnémeti üzemének és az ERDÉRT petőfibányai telepének egyesítése útján. A gazdaság összes területe közel 90 000 ha. Termelési feladatait 21 erdészet és üzem útján valósítja meg. Összes dolgozóinak létszáma 1970-ben 4000 fő körül alakul ki.

Az erdő és fafeldolgozó gazdaság jelenlegi formájában új, tevékenysége alig 1—2 hónapos, azonban a területen bekövetkezett fejlődés az elődök tevékenysége alapján bemutatható.

A felszabadulás előtt az erdőgazdálkodást itt is a szakszerűtlenül, erős túlhassználattal, alacsony — 20—30⁰/₀ — iparifa kihazatalú fahasználat jelentette. A

termelést nagyszámú emberi munkaerő végezte, a technikát pedig a keresztvágó és kávas fűrész, továbbá a fogaterő, elvéve az erdei vasút képezte.

A letermelt állományok felújítása, a szakszerű állománynevelés igen kevés helyen volt ismert fogalom. Ennek következménye a reánk maradt sok rontott erdő, nagykiterjedésű felújítatlan vágásterület, rossz kopárok. A fafeldolgozást a felnémeti, szilvásváradi és gyöngyösi fűrészüzemek képviselték.

A felszabadulás 25 éve alatt gazdaságunk sok üzemágú, korszerű technikával felszerelt, komoly jövedelmezőséggel gazdálkodó szocialista nagyüzemmé fejlődött. Nagy jelentőségre tettek szert az erdőművelési ágazatok, a mag- és csemetermelés, erdőfelújítás, telepítés és a fásítás. Ma már nyugodtan elmondhatjuk, hogy a hosszú éveken át szakszerűen végzett erdőnevelő munkánk eredményeként az elmaradt, felújítatlan vágásterületeket a termőhelyi adottságoknak legjobban megfelelő fajokkal felújítottuk. 1951-től évente 2000—2500 ha mesterseges erdősítést is végeztünk — volt időszak amikor többet. 1951-től a mezőgazdasági művelésre alkalmatlan hegyvidéki kopár és az alföldi szikes területeinken évente mintegy 600—700 ha-on erdőnkívüli fásításokat is végeztünk, ezzel növelve az erdősült területeket. E munkáinkra évente 28—30 millió Ft-ot fordítottunk.

A nagy anyagi áldozatokat igénylő, szakszerűen végzett erdőnevelő tevékenységünk igen komoly eredménye, hogy a felszabadulás óta gazdaságunkban a fakitermelés évi 150—170 ezer m^3 -ról 250—270 ezer m^3 -re emelkedett — hamarosan elérheti a 300 000 m^3 -t, az iparifa kihozatal pedig már meghaladta az 50%-ot. Bár egy időben különvált az erdőgazdálkodástól, az 50-es évek közepén gazdaságunkban is elkezdődött kis üzemszettekben szalag- és körfűrészeken a fafeldolgozás. Jelentősége abban volt, hogy fűrészipari célokra már gazdaságosan fel nem használható rövid és vékonymeretű gömbfa anyagból értékes fűrészárut termeltünk, gazdaságosan, komoly jövedelmezőséggel. Az így feldolgozásra kerülő anyag mennyisége 1969-ben elérte a 35 000 m^3 -t, 1970-ben az új szervezeten belül 100 000 m^3 -re emelkedik, de már korszerűbb fűrészipari jelleggel.

Az utóbbi tíz évben — különösen a gazdaság bükki részein — komoly jelentőségre tett szert az erdei melléktermék termelés. Az ágazaton belül a mezőgazdasági növényvédelem és az építkezés céljaira igen hasznos és elismert tevékenységnek bizonyult a fával égetett mésztermelés, az építő és útburkoló kőbányászat, a dolomittermelés. A kertészetek számára jelentősége van a kéregzőgépeknél keletkezett kéreghulladék komposztálásának. Ugyancsak egyre nagyobb jelentőségre tesz szert a barkácsüzemi tevékenység, melynek keretén belül különböző dísz- és használati tárgyakat állítunk elő olyan faanyagból, amelynek jelentős része tűzifa, legjobb esetben fagyártmány alapanyag. Készülnek virágvázák, hamutartók, képeretek, álló fogasok, kemping bútorok stb. Ezek ma igényelt, nagyon keresett, divatos termékek. Az erdei melléktermék hasznosítás gazdaságunkban több milliós termelési értékkel bíró ágazat milliós nyereséggel.

Jelentős ágazattá fejlődött a vadgazdálkodás és a halászat. Az utóbbi években a vadgazdálkodás évi eredménye eléri a 2,5 millió Ft nyereséget. A pisztángyenyésztési eredményünk évi 1—1,5 millió db keltetett ivadék és 70—80 q ékezési anyag.

Az elmúlt 25 év alatt igen nagy utat tett meg a gazdaság műszaki fejlődése. Figyelmet érdemel elsősorban a nehéz fizikai munkafolyamatok gépesítése és a feltárás. A fatermelést teljes egészében gépesítettük és ezáltal jelentősen nőtt a munka termelékenységé. 1954-ben 150 000 m^3 fát kézi erővel 1400 munkás, 1969-ben pedig 240 000 m^3 -t 500—550 munkás termelt le gépi erővel. A faanyag-mozgatásban 1954-ben még 700—800 fogatot alkalmaztunk, és a m^3 -enkénti költség

meghaladta a 140,— Ft-ot. 1969-re a faanyag-mozgatás zömében gépesített, csupán a közelítésnél alkalmazunk fogatokat. Igen elterjedtek a csőrös Zetorok, csőrös és más kötélpályák, HIAB daruk, autódaruk, villás targoncák, szállításban a tehergépjárművek. Jelenleg már a közelítés 25—30%-a, a szállítás 100 százaléka, a fel- és leterhelés 15—18%-a gépesített. A faanyag-mozgatási költségünk pedig fő mellől feladóállomásig m³-enként 90,— Ft-ra csökkent. Nagy értéke van a gépi kéregzés széles körű alkalmazásának. E célra saját magunk szerkesztettünk korszerű és kitűnő minőségi munkát végző gépeket. Ezek eredménye, hogy 7—8 évvel ezelőtt alig tudtunk 4000—5000 úrm-nél több papírfát termelni a munkaerőhiány miatt, 1970-ben pedig 103 000 úrm-t termelünk. 1945-ben 9 km föld és 17 km köves útunk volt, a feltártság 0,3 fm/ha volt. 1969-ben 330 km a föld és 130 km a köves út, így a feltártság eléri az 5,8 fm/ha-t. Ha pedig beszámítjuk az általunk is használt közutakat és az erdei vasutat, a feltártságunk 8,5 fm/ha. A zavartalan üzemeléshez szükséges szolgáltatásokat jól felszerelt műhelyekben műszaki erdészeteink látják el. Szükségszerűen és gyors ütemben alakult ki és fejlődött a gazdaság építőipari ágazata. Ma már olyan komoly, jól gépesített építőipari kapacitással rendelkezünk, hogy csekély kivételtől eltekintve saját kivitelezésben végezzük el valamennyi magas- és mélyépítkezésünket 25—30%-kal olcsóbban, mintha idegen kivitelezővel végeztetnénk.

A 25 év alatt igen nagy változás következett be szakember ellátottságunkban. Míg a felszabadulás előtt ugyanekkora területen alig érte el a mérnöki létszám a 15—20 főt, a középiskolai végzettségű erdész szakemberek száma a 25—30 főt, addig jelenleg gazdaságunkban 52 fő mérnök, 2 fő egyéb főiskolát és egyetemet végzett, 103 fő technikus dolgozik. Azaz minden szakterületen megfelelő képesítéssel bíró személy dolgozik. Műszaki alkalmazottaink átlagkeresete 2600 Ft, az adminisztratív dolgozóké pedig 2000 Ft.

Szembetűnő és örvendetes változások történtek dolgozóink munka- és életkörülményeiben. Jellemző és általános volt e területeken az erdei munka idényjellege a kizárólagos kézi munka és az egész ország munkásaira ugyancsak jellemző alacsony bérezés. Az erdőgazdasági és fűrészüzemi munkások munkahelyükre és vissza nagy távolságot gyalogoltak, látástól-vakulásig dolgoztak, munkásszállói ellátottság nem volt, kinntartózkodásuk alatt kalyibákban aludtak, embertelen körülmények között. Jelenleg a fagazdaság dolgozói már állandó munkásaink, s az évszaktól függően napi munkaidejük 8—10 óra, két hetenkénti szabad szombattal. Kereseti viszonyaik jók. Az állandó fizikai munkások havi átlagkeresete megközelíti a 2500 Ft-ot, legjobb munkásaink tartósan eléri a 3000—3500 Ft-os keresetet is. Távolság lakó munkásaink részére 19 db 280 fő befogadására alkalmas munkásszálló — köztük az utóbbi években épültek igen korszerűek —, jó felszereléssel áll rendelkezésünkre. A munkásaink zömét naponta szállítjuk a munkahelyre és innét haza. 1969-ben már közel két millió forintot fordítottunk munkásszállításra. A munka- és védőruhajuttatás évi 2 millió forintba kerül.

Dolgozóink életszínvonalának emelkedését mutatja az a tény, hogy több százan építettek családi házat, majd csaknem minden munkásunk rendelkezik televíziós készülékkel, háztartásuk gépesített, sok helyt megtalálható a mosógép, porszívó és a hűtőgép is. Igen sok a motorkerékpár és nem kevés az autók száma. A fagazdasági munkások ma már nem azonosak a felszabadulás előttiekkel semmilyen vonatkozásban. Ma jellemző, hogy az általános iskola nyolc osztályát elvégezték, műveltségi színvonaluk már-már eléri az ipari munkások szintjét, géppel dolgozó, géphez értő szakemberré váltak. Formálódott tudásuk, változott a gazdasághoz való viszonyuk. Törődnek vele és érdeklődnek a

gazdaság feladatairól, eredményeiről, részt kérnek és vállalnak, többet az egyszerű kötelességüknél. Szorgalmasak, törekvők. Ezt bizonyítja az az aktivitás, ami a szocialista munkaversenyt és brigádmozgalmat jellemzi. Dolgozóink fele részt vesz a versenymozgalomban, ezen belül a szocialista címért versenyző brigádok közül közel 100 brigád 1110 fővel érte el a megtisztelő címet.

Végző fokozatunk 25 éve alatt fejlődés jellemzi — noha annak csak töredékét sikerült bemutatni — termelő munkánk minden ágazatát, de nem jelentéktelen a gazdálkodási eredmény sem. 10—12 évvel ezelőtt még a két erdőgazdaság 4—5 millió Ft veszteséggel zárt, 1969-ben pedig — beleszámítva a fafeldolgozást — 25—27 millió Ft nyereséget ért el, az egy főre számított termelési érték több mint a kétszeresére nőtt. A fejlődésnek egyik mérője az export termelés. Hat-hét évvel ezelőtt erről alig lehetett szót ejteni, 1970-ben pedig az exportra termelt papírfa és fűrészáru árbevétele eléri a 60—80 millió forintot.

Ezt hozta a felszabadulás óta eltelt negyedszázad. Tisztelettel és hálával emlékezünk ezért felszabadítóinkra, a nagy szovjet hadsereg katonáira és a köztük, velük harcoló más baráti nemzetiségű és magyar harcosokra.

Az erdőgazdálkodás 25 éves fejlődése Baranyában

K A S Z A F E R E N C

Az elmúlt 25 esztendőben a népgazdaság egészével együtt fejlődött — a szocializmus építésének útján — Baranya megye erdőgazdálkodása is. Ennek előfeltételét a földreform teremtette meg.

A földreform előtt a baranyai erdőterület mintegy 10⁰/₀-át kitevő közalapítványi erdőbirtokokon kívül itt állami erdőbirtok nem volt. Az erdőterület 68⁰/₀-a egyházi, 36 nagyobb és kisebb magánuradalmi, 22⁰/₀-a 311 erdőbirtokosági társulat, valamint igen számos kis- és törpebirtokos tulajdonában volt. Ezen a sok tulajdonos kezében volt erdőterületen kellett kialakítani az egységes, szocialista erdőgazdálkodást. Az erdők államosításának, a földreform megvalósításának és egyéb intézkedéseknek eredményeként ma már a magánerdők aránya 0,5⁰/₀-ra csökkent, az állami erdők 10⁰/₀-os aránya 77,2⁰/₀-ra nőtt, a volt erdőbirtokosági erdők a termelőszövetkezetek kezelésébe mentek át, s ez 20,8⁰/₀-ot tesz ki, 1,5⁰/₀ pedig tanácsi és egyéb szervek kezelésében van.

A felszabadulás után, 1946-ban alakult meg a MÁLLERD Pécsi Erdőigazgatósága. A gazdálkodásban ekkor még a legfőbb szempont az volt, hogy a bevételek fedezzék a kiadást, a számviteli rendszer középpontjában a vagyonérték kimutatás állt, az üzemi tevékenységgel járó eredmény figyelemmel kísérésére az akkori számvitelrendszer még alkalmatlan volt.

A MÁLLERD Pécsi Erdőigazgatóságát 1949-ben Pécsi Erdőgazdasági Nemzeti Vállalattá szervezték át. Az NV tevékenysége kiterjedt Baranya és Tolna megyére. A szervezeti változással párhuzamosan nagymértékű fejlődés következett be a gazdálkodás terén is. Az erdők államosításával a szakemberek többsége egyetértett, régi elgondolásuk érvényesült és támogatták az erdőgazdálkodás szocialista átalakítását a munkásosztály vezetése alatt. Az 1949. év határkövet jelentett a gazdálkodási fegyelem, a pénzgazdálkodás, a költséggazdálkodás megszilárdítása terén. A bevezetett számlakeret tagozódása már lehetővé tette az üzemi gazdálkodás mérését. A NV eredményesen dolgozott, tevékenysége már 1949. évben közel 7 millió forint nyereséget ért el.

A másfél év alatt elért eredményeket az 1950. augusztus 1-ével végrehajtott